

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll författningssamling

ISSN 1400-4682

Utgivare: Anette Arveståhl

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontrolls föreskrifter om taxametrar

STAFS 2022:1

Publicerad
den 14 juni 2022

Beslutade den 8 juni 2022

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskriver¹ följande med stöd av 8 kap. 1 § taxitrafikförordningen (2012:238).

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om taxametrar. De tekniska kraven omfattar dock inte distanssignalgeneratorer. Föreskrifterna innehåller också krav på ibruktagande av taxametrar.

Definitioner

2 § I dessa föreskrifter används ord och begrepp i den betydelse som anges i 1 kap. 5 § STAFS 2016:1² om mätinstrument. Dessutom avses i dessa föreskrifter med

1. *brytpunktshastighet*: det hastighetsvärde som erhålls genom att timtaxan divideras med kilometertaxan,

2. *driftsinställning*: olika inställningar för taxametrarnas olika beräkningar; driftsinställningarna kan särskiljas genom följande angivelser.

a) "Ledig": den inställning där avgiftsberäkningen är avstängd,

b) "Upptagen": den inställning där avgiftsberäkningen sker på grundval av en eventuell grundavgift och en taxa för den tillryggalagda sträckan eller tiden, och

c) "Stoppad": den inställning där den avgift som ska betalas för färden anges och åtminstone den avgiftsberäkning som grundas på tid är frånkopplad,

3. *färdavgift*: hela det belopp som ska betalas för en färd baserat på en fastställd grundavgift eller färdens sträcka eller varaktighet; i färdavgiften ingår inte tillägg för extra tjänster,

4. *normal beräkningsmetod D (tillämpning av summatariff)*: avgiftsberäkning som grundas på en kombination av timtaxan och kilometertaxan under hela färden,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/32/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av mätinstrument (omarbetning), i lydelsen enligt kommissionens direktiv 2015/13/EU. Se även Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535/ av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

² Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskrifter (STAFS 2016:1) om mätinstrument.

5. *normal beräkningsmetod S (tillämpning av enkeltariff)*: avgiftsberäkning som grundas på tillämpning av timtaxan under brytpunkten och tillämpning av kilometertaxan över brytpunkten,

6. *taxameter*: en anordning som tillsammans med en distanssignalgenerator blir ett mätinstrument och som

a. mäter varaktighet och beräknar avståndet på basis av en signal som ges från en distanssignalgenerator, och

b. beräknar och visar den färdavgift som ska betalas för transporten, baserad på den beräknade sträckan och den uppmätta färdtiden, och

7. *tillsatsanordning*: en anordning som kopplas till en taxameters gränssnitt för framställning av handlingar som helt eller delvis kan utgöra verifikationer vid bokföring eller handlingar som innehåller andra registrerade uppgifter från taxametern.

Krav på taxametrar

3 § För att få förses med CE-märkning och metrologisk tilläggsmärkning enligt 4 kap. 14–25 §§ STAFS 2016:1 om mätinstrument, ska en taxameter uppfylla kraven i

1. bilaga 1 till STAFS 2016:1 om mätinstrument, och
2. bilagan till dessa föreskrifter.

4 § En taxameter som släpps ut på marknaden eller tillhandahålls på marknaden för att användas i taxitrafik enligt taxitrafiklagen (2012:211) ska

1. vara försedd med CE-märkning och metrologisk tilläggsmärkning,
2. vara konstruerad för kondenserande luftfuktighet och åtminstone klara en övre temperatur på 55 °C samt en undre temperatur på -25 °C,
3. ha en sådan tillsatsanordning som tillverkats med stöd av giltigt certifikat enligt STAFS 2022:2³ om tillsatsanordningar till taxametrar, kopplad till dess gränssnitt, och
4. ha en skyddad inställning som automatiskt hindrar att taxametern fungerar om tillsatsanordningen saknas eller inte fungerar korrekt.

5 § Taxametern ska ha genomgått något av följande förfaranden för bedömning av överensstämmelse, som de beskrivs i bilagorna B, D, F och H1 till STAFS 2016:1 om mätinstrument.

1. B + D.
2. B + F.
3. H1.

6 § En taxameter, som inte uppfyller kraven i dessa föreskrifter, får visas på mässor och utställningar, vid demonstrationer och liknande evenemang. I sådana fall ska det tydligt och klart anges att taxametern inte uppfyller kraven och att den inte får tillhandahållas på marknaden eller tas i bruk för det ändamål som anges i 4 § förrän den uppfyller kraven.

Ibruktagande av en taxameter

7 § För att få tas i bruk i taxitrafik enligt taxitrafiklagen (2012:211) ska en taxameter uppfylla de krav som anges i 4 §. Om taxametern avses användas för strängare temperaturförhållanden än de som anges i 4 § 2, ska taxametern vara konstruerad för att klara en undre temperatur på -40 °C.

³ Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2022:2) om tillsatsanordningar till taxametrar.

Övrigt

8 § Swedac kan, i enskilda fall och om det finns särskilda skäl, medge undantag från tillämpningen av dessa föreskrifter.

-
1. Denna författning träder i kraft den 1 oktober 2022.
 2. Genom författningen upphävs styrelsens föreskrifter (STAFS 2016:8) om taxametrar.
 3. Intyg som utfärdats i enlighet med STAFS 2006:11 om taxametrar eller STAFS 2016:8 om taxametrar ska vara giltiga enligt den nya författningen.

På Swedacs vägnar

ULF HAMMARSTRÖM

Mikael Schmidt

Särskilda krav på taxametrar

Konstruktionskrav

1. Taxametern ska vara konstruerad så att den mäter färdsträckan och färdens varaktighet.
2. Taxametern ska vara konstruerad så att den beräknar och visar avgiftens storlek i kronor i driftinställningen "Upptagen". Taxametern ska även vara konstruerad så att den slutliga avgiften för färden visas i driftinställningen "Stoppad".
3. En taxameter ska kunna tillämpa de normala beräkningsmetoderna S och D. Det ska vara möjligt att välja mellan beräkningsmetoderna med en skyddad inställning.
4. En taxameter ska kunna visa följande uppgifter genom ett eller flera lämpliga skyddade gränssnitt:
 1. driftinställning: "Ledig", "Upptagen" eller "Stoppad",
 2. ackumuleringsuppgifter enligt punkt 15.1,
 3. allmän information: konstanten för distanssignalgenerators, skyddsdatum, taxifordonsidentifikation, realtid, tariffidentifikation,
 4. information om färdavgiften för en transport: totalbelopp, färdavgift, beräkning av färdavgiften, tilläggsavgift, datum, starttid, sluttid, färdsträcka, och
 5. tariffinformation: tariffparametrar.
5. Vid behov ska det vara möjligt att ställa in taxametern för konstanten för distanssignalgenerators som ska vara ansluten och att skydda denna inställning.

Specificerade driftförhållanden

- 6.1 Den mekaniska miljöklassen som tillämpas är M3 så som denna klass definieras i punkt 1.3.2 a) i bilaga 1 till STAFS 2016:1 om mätinstrument.
- 6.2 Tillverkaren ska ange de specificerade driftförhållandena för instrumentet, särskilt
 1. ett minsta temperaturområde på 80 °C för den klimatmässiga miljön, och
 2. de gränser för likströmsförsörjningen som instrumentet har konstruerats för.

Största tillåtna fel

7. Största tillåtna fel är med undantag av de fel som beror på att taxametern används i ett taxifordon:
 1. För tid som förflutit: $\pm 0,1 \%$, minsta värde på största tillåtna fel: 0,2 s.
 2. För tillryggalagd sträcka: $\pm 0,2 \%$, minsta värde på största tillåtna fel: 4 m.
 3. För beräkning av färdavgiften: $\pm 0,1 \%$, minimum, inklusive avrundning: motsvarande den minsta siffran i avgiftsangivelsen.

Tillåten effekt av störningar*Elektromagnetisk tålighet*

8.1 Tillämplig elektromagnetisk klass är E3 så som denna klass definieras i punkt 1.3.3 a) i bilaga 1 till STAFS 2016:1 om mätinstrument.

8.2 De största tillåtna fel som anges i punkt 7 ska även gälla i närvaro av elektromagnetiska störningar.

Strömförsörjningsfel

9. Om strömförsörjningen sjunker till ett värde som underskrider den undre driftsgräns som tillverkaren angett, ska taxametern

1. fortsätta att fungera korrekt eller återta sin korrekta funktion utan att ha förlorat några uppgifter som var lagrade i det ögonblick då strömförsörjningsfelet uppstod om felet är tillfälligt, dvs. under förutsättning att motorn startas igen, och

2. avbryta den befintliga mätningen och återgå till "Ledig"-läget om strömförsörjningen är ur funktion en längre period.

Övriga krav

10. Villkoren för kompatibilitet mellan taxametern och distanssignalgeneratoren ska anges av tillverkaren av taxametern.

11. Om det är en tilläggskostnad för en extra tjänst som förs in av föraren manuellt, ska denna inte vara medräknad i den visade färdavgiften. Taxametern kan emellertid i sådant fall tillfälligt visa hela färdavgiften inklusive tilläggskostnaden.

12. Om avgiften beräknas enligt beräkningsmetod D får en taxameter vara försedd med ett extra visningsläge där endast tillryggalagd sträcka och färdens varaktighet visas i realtid.

13. Alla värden som visas för passageraren ska kunna identifieras på lämpligt sätt. Dessa värden liksom deras identifiering ska vara tydligt läsbara i dagsljus och nattetid.

14.1 Om den färdavgift som ska betalas eller de åtgärder som ska vidtas mot bedräglig användning påverkas genom att föraren väljer bland färdiga inställningar eller genom fri datainmatning, ska det vara möjligt att skydda instrumentets inställningar och inmatade data.

14.2 De skyddsmöjligheter som finns i en taxameter ska vara sådana att det är möjligt att separat skydda inställningarna.

14.3 Bestämmelserna i punkt 8.3 i bilaga 1 till STAFS 2016:1 om mätinstrument ska också tillämpas på tarifferna.

15.1 En taxameter ska vara försedd med ackumuleringsregister som inte går att nollställa för följande värden:

1. Taxifordonets totala färdsträcka.
2. Taxifordonets totala färdsträcka i driftinställningen "Upptagen".
3. Det totala antalet körningar.
4. Det totala belopp som påförts som tilläggsavgifter.
5. Det totala belopp som påförts som färdavgifter.

De ackumulerade värdena ska inkludera de värden som lagrats enligt kravet i punkt 9 under strömförsörjningsbortfall.

15.2 Om strömförsörjningen till en taxameter kopplas bort, ska de ackumulerade värdena kunna lagras i ett år så att värdena från taxametern kan avläsas till ett annat medium.

15.3 Lämpliga åtgärder ska vidtas för att hindra att de ackumulerade värdena visas för att vilseleda passagerarna.

16. Taxorna får ändras automatiskt med beaktande av

1. färdens längd,
2. färdens varaktighet,
3. tidpunkt på dygnet,
4. datum, och
5. veckodag.

17. Om taxifordonets utrustning är viktig för att taxametern ska fungera korrekt, ska taxametern vara försedd med anordningar som skyddar taxameterns anslutning till det taxifordon som den är installerad i.

18. För att taxametern ska kunna testas efter installationen ska den vara utrustad med möjligheten att separat testa med vilken noggrannhet tiden och sträckan kan mätas och beräkningarna kan ske.

19. Taxametern och tillverkarens installationsanvisningar ska vara så utformade att, om taxametern installerats enligt tillverkarens anvisningar, det är näst intill omöjligt att i bedrägerisynft göra ändringar i den mätsignal som representerar den tillryggalagda sträckan.

20. Det allmänna väsentliga kravet som behandlar bedräglig användning ska uppfyllas på ett sådant sätt att kundens, förarens och dennas arbetsgivares samt skattemyndigheternas intressen skyddas.

21. En taxameter ska vara konstruerad så att den utan justering håller sig inom det största tillåtna felet under ett års normal användning.

22. Taxametern ska vara utrustad med en realtidsklocka som visar tid och datum, där den ena eller båda angivelserna kan användas för automatisk ändring av taxorna. Kraven på en realtidsklocka är följande:

1. Tidsangivelserna ska ha en noggrannhet på 0,02 %.
2. Det ska inte vara möjligt att korrigera klockan mer än 2 minuter per vecka. Korrigering för sommar- och vintertid ska utföras automatiskt.
3. Korrigering, automatiskt eller manuellt, under en färd ska inte kunna göras.

23. För värdena på tillryggalagd sträcka och den tid som förflutit ska, när de visas eller skrivs ut i enlighet med dessa föreskrifter, följande måttenheter användas:

1. Tillryggalagd sträcka: kilometer.
2. Tid som förflutit: sekunder, minuter eller timmar som det kan vara lämpligt att beakta med hänsyn till den upplösning som krävs och behovet av att undvika missförstånd.